

ХОМУТЕНКО

Алла Віталіївна
allakhomytenko@mail.ru

УДК 336.225

ХОМУТЕНКО

Віра Петрівна

ДІАГНОСТИКА СТАНУ ТА ТЕНДЕНЦІЙ
РОЗВИТКУ ПОДАТКОВОГО
АДМІНІСТРУВАННЯ В УКРАЇНІTHE DIAGNOSTICS OF STATUS AND
DEVELOPMENT TRENDS OF TAX
ADMINISTRATION IN UKRAINEк.е.н., доцент кафедри
фінансів, Одеський
національний економічний
університетк.е.н., професор кафедри
фінансів, Одеський
національний економічний
університет

Стаття присвячена визначенню теоретичних аспектів сутності та складових системи адміністрування податків, зборів, платежів. Здійснено аналіз стану та тенденцій розвитку окремих елементів системи податкового адміністрування в Україні, який дозволив виявити недоліки таких складових та обґрунтувати необхідність їх усунення.

Статья посвящена определению теоретических аспектов сущности и составляющих системы администрирования налогов, сборов, платежей. Проведен анализ состояния и тенденций развития отдельных элементов системы налогового администрирования в Украине, который позволил выявить недостатки таких составляющих и обосновать необходимость их устранения.

The article is devoted to the theoretical aspects of the definition of the essence and components of the administration system of tax, fees, fees. Status and development trends of the individual elements of the tax administration system in Ukraine are analyzed. It is enabled to reveal the shortcomings of such components and propose to address them.

Ключові слова: адміністрування податків (зборів, платежів), реєстрація та облік, податковий борг, податкові надходження

Ключевые слова: администрирования налогов (сборов, платежей), регистрация и учет, налоговый долг, налоговые поступления

Keywords: administration of taxes (fees, payments), registration and accounting, tax debt, tax revenues

ВСТУП

Економічні та соціальні перетворення, що відбуваються останнім часом в Україні, зумовили необхідність побудови адекватної системи оподаткування, яка б забезпечила достатній обсяг надходжень фінансових ресурсів до бюджетів різних рівнів, стимулюючи при цьому ділову активність суб'єктів господарювання. Тому фінансова наука і практика покликані вивчити закономірності й особливості розвитку фінансових взаємовідносин між державою і платниками податків та знайти їх оптимальні форми з метою досягнення найвищої ефективності справляння податків у контексті покращення добробуту нації. У зв'язку з цим важливого значення набувають питання визначення перспективних напрямів розвитку системи податкового адміністрування з метою підвищення ефективності справляння податків (зборів, платежів) у сучасних умовах господарювання.

МЕТА РОБОТИ полягає у проведенні діагностики стану та тенденцій розвитку податкового адміністрування в Україні.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Методологічною та інформаційною основою роботи є ресурси Internet, нормативно-правові акти України, наукові публікації.

При проведенні дослідження використано методи системного та структурно-логічного аналізу, порівняння та узагальнення тенденцій розвитку системи адміністрування податків, зборів, платежів в Україні.

РЕЗУЛЬТАТИ

На сьогодні перед Україною стоїть ключове завдання побудови конкурентоспроможної ринкової економіки з подальшою інтеграцією її в європейське співтовариство, з перспективою стати його повноправним членом. Вирішення такого завдання обумовлює необхідність забезпечення економічного розвитку країни, в тому числі й за рахунок формування ефективно функціонуючих систем оподаткування та адміністрування податків (зборів, платежів) відповідними контролюючими органами, адже від діючих механізмів справляння податків залежать забезпеченість країни бюджетними ресурсами та розвиток підприємницької діяльності.

Дослідження показують, що в Україні через систему оподаткування здійснюється перерозподіл значної частки ВВП, яка у 2015 р. виросла порівняно з 2010 р. на 3,9 процентних пункти та склала 32,9 % ВВП країни (рис. 1).

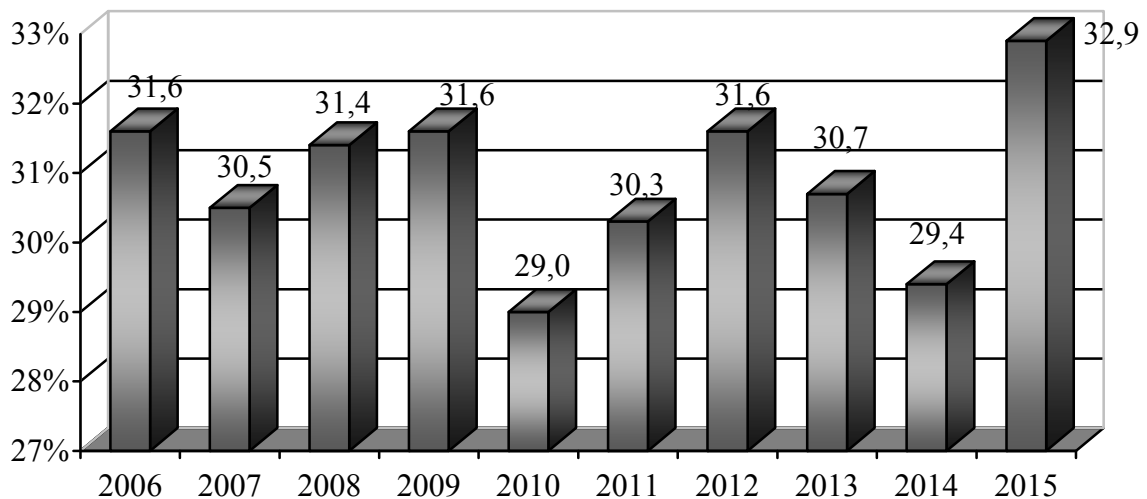

Рис. 1 Частка ВВП України, що перерозподіляється через систему оподаткування та адмініструється органами Державної фіскальної служби України

[складено автором за даними [1; 2]]

Основним поясненням такої тенденції є впровадження нових податків: акцизного податку на роздрібну торгівлю піддакцизними товарами, додаткового імпортного збору, податку на відсотки з депозитів, рентної плати за користування радіочастотним ресурсом та ін. Разом з тим, обтяжливість вітчизняної моделі оподаткування обумовлена передусім не кількістю податків і величиною податкових ставок, а складністю та нестабільністю правового забезпечення системи податкового адміністрування.

Слід зауважити, що щорічно в рамках досліджень Світового банку здійснюються рейтингування 189 країн світу по легкості ведення бізнесу, згідно з якими за останні роки в Україні відмічене поступове покращення показників системи оподаткування. Так, за простою сплати податків у 2016р. Україна посіла 84 місце серед країн – учасниць рейтингу, проти 181-го місця у 2010 р. та 107-го – у 2015 р. При цьому враховувались положення нормативно-правових актів, які регулюють як загальну ставку оподаткування, так і час, що витрачається на облік та сплату податків (рис. 2).

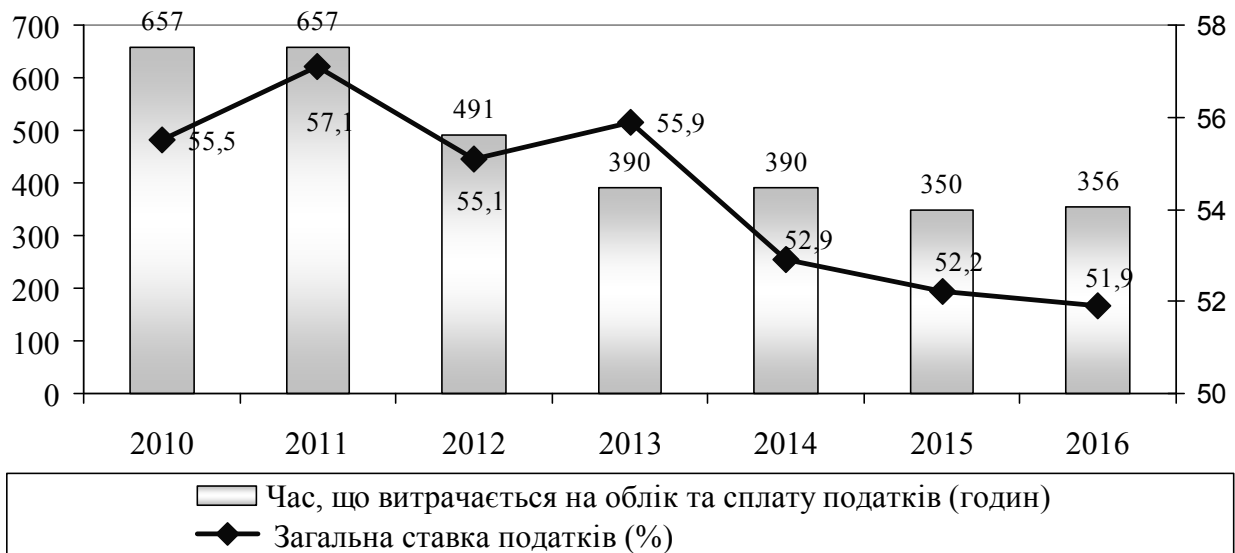

Рис. 2. Динаміка рейтингу України за простою податкової системи протягом 2010-2016 рр. [складено автором за даними [3]]

Водночас, незважаючи на позитивну оцінку правового забезпечення розвитку вітчизняної системи оподаткування, можемо стверджувати, що в Україні залишається ще досить багато проблем в системі адміністрування податків (зборів, платежів) як

теоретичного, так і прикладного характеру, що потребують дослідження та вирішення.

З метою проведення діагностики стану та тенденцій розвитку податкового адміністрування в Україні необхідно з'ясувати його сутність. Вітчизняні

словники термін «адміністрування» тлумачать як: управління, керування, завідування; організаційно-розпорядча діяльність менеджерів й організаторів управління [4, 5, 6]. У перекладі з латинської мови «administrare» означає керувати за допомогою наказів, бюрократично, не враховуючи думки про сутність справи. Зважаючи на це та на наявні у цій царині наукові дослідження [7, 8, 9, 10, 11], ми прийшли до висновку, що адміністрування податків (зборів, платежів) являє собою специфічну систему правових

дій та контрольних заходів органів державної влади, яка спрямована на забезпечення нагляду за дотриманням податкового, митного та іншого законодавства, що регулює податкові правовідносини, за правильністю і своєчасністю справляння податків (зборів, платежів).

Як відомо, Податковим кодексом України до системи адміністрування податків (зборів, платежів) віднесено складові, визначені на рис. 3 [12, р. 2].

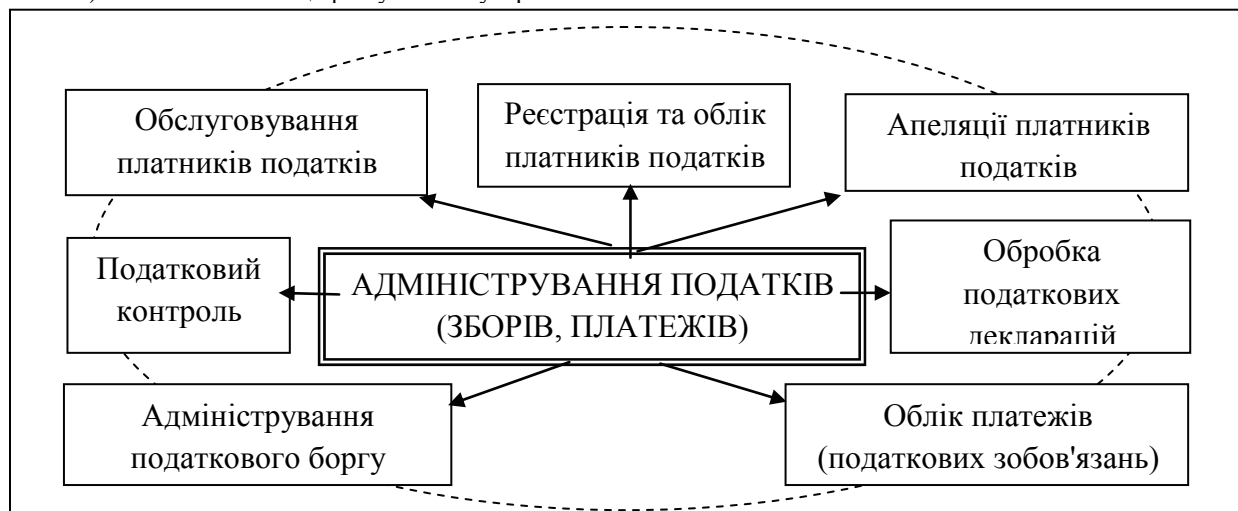

Рис. 3. Складові системи податкового адміністрування в Україні [складено автором за даними [12]]

З рисунку видно, що до системи податкового адміністрування відноситься реєстрація та облік платників податків, функціональні обов'язки по здійсненню яких покладено на органи Державної фіскальної служби України (далі – ДФС). Виконання органами ДФС своїх повноважень з реєстрації та обліку платників податків (зборів, платежів) створює передумови для здійснення контролю за правильністю обчислення, повнотою і своєчасністю перерахування податків (зборів, платежів) до бюджетів й державних цільових фондів.

Доцільно зауважити, що у 2013 році ДФС (у той час – Державна податкова служба України) запровадила нову систему обліку платників податків як функціональну підсистему інформаційної системи (далі – ІС) «Податковий блок», яка забезпечила облік платників податків на центральному рівні. ІС «Податковий блок» призначена для забезпечення автоматизації процесів чотирьох сегментів податкового блоку і, відповідно, складається з чотирьох функціональних підсистем: «Реєстрація платників податків», «Обробка податкової звітності та платежів», «Облік платежів», «Податковий аудит» та підсистеми «Адміністрування системи», що забезпечує працездатність функціональних підсистем та їх налаштування відповідно до змін умов функціонування [13]. Згадані підсистеми функціонують на єдиній базі даних, яка й повинна сприяти вдосконаленню, зокрема, процесів реєстрації та обліку. Разом з тим, як свідчать результати аналізу

виконання органами виконавчої влади повноважень з обліку платників податків, представлені у Звіті Рахункової палати [14], впроваджена органами ДФС система не є аналітичною, вона не дає можливості здійснення цілісного аналізу повноти обліку як платників податків, так і об'єктів оподаткування або об'єктів, пов'язаних з оподаткуванням, від яких залежать надходження податків (зборів, платежів) до бюджетів різних рівнів. Крім того, як відмічають фахівці Рахункової палати, така система має обмежений доступ, а звіти, сформовані на основі ІС „Податковий блок”, не розкривають усіх даних, необхідних для встановлення повноти обліку платників податків [14]. Саме тому органами Рахункової палати було здійснено компаративний аналіз даних з обліку платників податків різних органів виконавчої влади, результати якого демонструють суттєві розбіжності (табл. 1).

З таблиці 1 видно, що станом на 01.01.2013 р. за даними Укрдержреєстру, в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань (ЄДР) налічувалося 1357,9 тис. юридичних осіб у стані „zareєстровано”, що на 152,1 тис. більше, ніж за даними ДФС. Таке відхилення у даних обліку юридичних осіб пов'язане з різними порядками формування ЄДР та Єдиного банку даних юридичних осіб у ДФС (Міндоходів), у якому, наприклад, не обліковуються такі платники податків як бюджетні установи, що обслуговуються централізованими бухгалтеріями.

Порівняльний аналіз даних про зареєстровану кількість платників податків
[складено за даними 14]

станом на

Показник	01.01.2013	01.01.2014	01.01.2015	01.07.2015
Кількість юридичних осіб (одиниць)				
1. За даними ЄДР (Укрдержреєстр)	1357922	1405069	1455130	920040
2. За даними ЄДРПУ (Держстатистика)	1341781	1372177	1331230	1095812
3. За даними ДФС (Міндоходів)	1205790	1238248	1266759	1281710
4. Відхилення між даними ЄДР і ДФС (ряд.1-ряд.3)	152132	166821	188371	-361670
5. Відхилення між даними ЄДРПУ і ДФС (ряд.2-ряд.3)	135991	133929	64471	-18898
Кількість фізичних осіб – платників податків (тис. осіб)				
1. Чисельність населення (Держстатистика)	45553,0	45426,2	42928,9	42823,6
2. Чисельність зайнятих, усього (Держстатистика)	20354,3	20404,1	18073,3	16407,5
3. Чисельність фізичних осіб зареєстрованих у ДРФО за даними ДФС (Міндоходів)	44354,2	44354,5	41953,3	41916,7
4. Відхилення між даними зайнятих осіб і даними зареєстрованих у ДРФО (ряд.2-ряд.3)	-23999,9	-23950,4	-23880,0	-25509,2

Станом на 01.07.2015 р. у ЄДР налічувалося 920,0 тис. юридичних осіб, що на 361,7 тис. менше, ніж за даними Звіту ДФС. Зменшення кількості юридичних осіб у ЄДР (а також у базі даних Держстату) відбулося внаслідок вилучення з цього реєстру осіб, розташованих на території АР Крим та в зоні АТО, яких ДФС України продовжує обліковувати як платників податків [14].

Проведений порівняльний аналіз даних, наведених у таблиці 1 свідчить, що до Державного реєстру фізичних осіб ДФС України включене майже все населення України, що априорі перевищує кількість фізичних осіб – платників податків у розумінні п. 15.1 ст. 15 Податкового кодексу України [12]. А станом на 01 січня 2016 р. кількість фізичних осіб платників податків, зареєстрованих в ДФС України, навіть перевищила населення усієї України на 1,34 млн. осіб [15]. Це свідчить, перш за все, про некоректність даних по кількості фізичних осіб як платників податків, які містяться в ДРФО, та про неякісний стан їх обліку в органах ДФС України.

Наступним елементом системи адміністрування податків і зборів є облік платежів (податкових зобов'язань), який здійснюється органами ДФС України з метою забезпечення контролю за достовірністю відображення в інформаційній системі показників стану розрахунків платників, механізму виявлення, усунення та упередження випадків неповного, неправильного або несвоєчасного

відображення облікових показників структурними підрозділами за закріпленими напрямками роботи, некоректного формування зведених і звітних показників центральної бази даних [16].

Одним із першочергових завдань системи адміністрування ДФС України на сьогодні є безумовне забезпечення виконання показників наповнення бюджету, що є суттєвим, оскільки ДФС забезпечує найбільшу частку доходів Зведеного бюджету України – 83,5 %. Крім того, в останні роки спостерігається вирівнювання тенденції невідповідності обсягів запланованих та виконаних податкових доходів Зведеного бюджету України. Так, заплановані податкові надходження були перевиконані у 2011, 2015 та 2016 роках (табл. 2).

Перевиконання планових показників у 2015 році, на нашу думку, обумовлене, перш за все, рекордним зростанням цін (індекс споживчих цін у становив 148,7% [1]. За розрахункам вітчизняних фахівців, інфляційний податок у 2015 р. становив 135 млрд. грн. [17]. Крім того, у цей період відбулось значне знецінення національної валюти (рівень її девальвації склав – 153% [18]), що й вплинуло позитивно на абсолютне значення суми податкових надходжень, оскільки частка митних платежів у податкових надходженнях зведеного бюджету складає близько 55% від загальної суми податкових надходжень [2].

Динаміка рівня податкового розриву надходжень до Зведеного бюджету України, що адмініструються органами ДФС (млрд. грн.)
[складено за даними 2]

Рік	Планові податкові надходження	Фактичні податкові надходження	% виконання планових показників
2010	243,7	234,4	96,2
2011	330,6	334,2	101,2
2012	397,5	360,6	90,7
2013	379,0	354,0	93,7
2014	387,2	367,5	94,9
2015	496,5	507,6	102,2
2016	634,4	650,8	102,6

Ще однією складовою системи адміністрування податків і зборів є прийняття та обробка органами ДФС України податкових декларацій (розрахунків) з метою проведення контролю за правильним нарахуванням грошових зобов'язань з податків (зборів, платежів). У цьому контексті варто зазначити, що з 01.01.2014 р. було запроваджене масове пакетне прийняття податкової звітності в електронному вигляді, що надало можливість органам ДФС здійснювати електронну обробку декларацій та їх перевірку. Так, для платників податків, які застосовують спрощену систему оподаткування, обліку та звітності, електронні перевірки проводяться з 01.01.2014 р., для суб'єктів господарювання мікро-, малого та середнього бізнесу – з 01.01.2015 р., для інших платників податків – з 01.01.2016 р. [15]

Подання податкових декларацій за допомогою електронних сервісів, з одного боку, мінімізує імовірність некоректного їх заповнення та пов'язані з цим витрати платника податків, а з іншого – є інструментом раціоналізації процесу обробки податкових декларацій співробітниками ДФС. Тобто, для всіх учасників податкових правовідносин максимізація використання ІТ у процесі подання податкової звітності є вигідною [19].

Слід зазначити, що за даними Міністерства фінансів України, протягом останніх трьох років частка податкових декларацій, поданих за допомогою електронних сервісів ДФС України стрімко збільшується. Так, якщо у 2013 р. вона становила 30,95% від загальної чисельності прийнятих декларацій, то вже у 2015 році вона зросла до 46,32% проти 45,80% у 2014 року [15]. Водночас, кількість декларацій, поданих у електронному вигляді, ще не досягла оптимального рівня, що свідчить про необхідність створення додаткових умов для платників податків з метою залучення їх до використання ІТ під час подання ними податкової звітності.

Про законослухняність платників податків в частині подання податкової звітності свідчать дані Міністерства фінансів України, згідно з якими частка декларацій, які подані із дотриманням вимог законодавства, у загальній кількості поданих податкових декларацій становила у 2013 та 2015 рр. 95,74%, у 2014 р. – 96,02%, а у 2016р. – 97%, що є достатньо високим показником рівня своєчасного

подання податкових декларацій в органи ДФС України [20].

Варто зазначити, що ст. 120.1 Податкового кодексу України передбачена відповідальність платників податків за неподання або несвоєчасне подання податкової звітності, у вигляді штрафних (фінансових) санкцій, а саме: в розмірі 170 гривень, за кожне неподання (несвоєчасне подання) декларації (розрахунку) зазначені в одному акті; в розмірі 1020 гривень при повторному порушенні за несвоєчасне подання податкової декларації (розрахунку) платником податків незалежно від виду податку, за яке до такого платника протягом року вже було застосовано штраф за неподання (несвоєчасне подання) податкової декларації (розрахунку) та у період до одного року (до 365 або 366 днів – для високоосного року) винесено податкове повідомлення-рішення [12].

Застосування фінансових санкцій здійснюється органами ДФС України в рамках виконання своїх функцій з податкового контролю, який є складовою частиною системи податкового адміністрування.

Податковий контроль, як елемент системи адміністрування податків (зборів, платежів), забезпечує не тільки повноту податкових надходжень до бюджету та державних цільових фондів, але й відповідальність усіх учасників правовідносин за порушення вимог податкового законодавства. У ст. 61 Податкового кодексу України, податковий контроль визначається «як система заходів, що вживаються контролюючими органами з метою контролю правильності нарахування, повноти та своєчасності сплати податків і зборів, а також дотримання законодавства з питань регулювання обігу готівки проведення розрахункових та касових операцій, патентування, ліцензування та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи» [12].

Згідно з даними щорічних Звітів ДФС щодо результатів контрольно-перевірочної діяльності [15], кількість податкових перевірок за останні роки суттєво скоротилась (табл. 3) в наслідок введення мораторію відповідно до п. 3 Прикінцевих положень Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи» від 28.12.2014 р. № 71-VIII [21]. Положеннями нормативно-правового акту передбачено, що у 2015 та 2016 роках перевірки

платників податків з обсягом доходу до 20 мільйонів гривень за попередній календарний рік фіскальними органами здійснюватимуться виключно з дозволу Кабінету Міністрів України, за рішенням суду або згідно з вимогами Кримінального процесуального кодексу України.

Зауважимо, що частка погашених (сплачених) грошових зобов'язань, донарахованих за результа-

тами перевірок, у загальній сумі грошових зобов'язань, донарахованих за результатами перевірок (рівень погашення грошових зобов'язань, визначених за результатами податкового та митного аудиту) є показником як якості контрольних заходів так і обґрунтованості донарахувань податкових зобов'язань.

Таблиця 3

Показники контрольно-перевірочної діяльності органів ДФС України (Міндоходів)*

[складено автором за даними [15]]

Показники	2010 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.
1. Кількість перевірок - усього, у т. ч.	359728	105059	79068	18485
– планових	22429	6198	4453	3620
– позапланових	181261	33129	21217	14865
– зустрічних	156039	65732	50398	в/д
2. Донараховано податкових зобов'язань, млрд. грн.	26,64	23,2	36,5	6,10*
3. Зараховано узгоджених податкових зобов'язань до бюджету, млрд. грн.	2,5	3,3	2,9	в/д
4. Рівень погашення грошових зобов'язань, визначених за результатами податкового та митного аудиту, в %	9,4	14,2	7,9	в/д

* наведені дані про узгоджені податкові зобов'язання в/д – відсутні дані

З набранням чинності з 01.01.2011 р. положень Податкового кодексу України платники податків мають право на оскарження рішень органів ДФС в частині донарахованих податкових зобов'язань [12]. Законодавством передбачена апеляційна процедура оскарження рішень податкових органів, яка є важливою гарантією захисту прав платника податків і можливістю вирішення спорів між платниками та органами ДФС в досудовому порядку. Така процедура дозволяє зекономити ресурси ДФС та платників, уникаючи подальших витрат часу та коштів в суді. За даними звітів ДФС України (Міндоходів) частка розглянутих звернень у рамках виконання такої процедури в загальній кількості звернень платників податків, поданих на сервіс «Пульс» становила у 2013 р. – 96,3%, у 2014 р. – 98,0%, у 2015 р. – 95,6% [15].

Слід зазначити, що відповідно до норм податкового законодавства у разі незадоволення апеляції платника податків органами ДФС, він має право здійснити оскарження рішення контролюючого органу в судовому порядку. Згідно з даними Міністерства фінансів України вартісна результативність розгляду податкових та митних спорів у судовому порядку у 2013 р. становила лише 34,6 % від суми донарахованих податкових зобов'язань, що розглядалися у судах різних інстанцій, у 2014 р. – 22,8%, а у 2015 р. – 36,6% [15]. Таким чином, діагностика рівня погашення грошових зобов'язань, визначених за результатами податкового та митного аудиту, свідчить про наявність тенденцій до

зниження вартісної результативності податкових перевірок.

Стан податкового адміністрування залежить також і від наявності податкового боргу, оскільки його збільшення призводить, відповідно, до зменшення доходів бюджету та до виникнення дефіциту бюджету країни. Так, у разі своєчасного погашення податкового боргу дефіцит зведеного бюджету був би суттєво скорочений: у 2011 р. – на 60%, у 2014 р. – на 37%, а у 2015 р. взагалі був би відсутній, оскільки його питома вага до дефіциту зведеного бюджету склала більше 147% (рис. 4). Наведені дані свідчать про нагальність вирішення питань з покращення стану адміністрування податкового боргу.

З метою покращення методів адміністрування податкового боргу з 1 січня 2017 р. було змінено порядок стягнення коштів з рахунків платників податків. Так, ст. 95.5 Податкового кодексу України передбачено, що якщо податковий борг виник у результаті несплати грошового зобов'язання та/або пені, визначених платником податків у податковій декларації або уточнюючому розрахунку, що подається контролюючому органу в установлені строки, стягнення коштів відбувається за рахунок готівки, що належить такому платнику податків, та/або коштів з рахунків такого платника у банках, яке здійснюється за рішенням керівника (його заступника або уповноваженої особи) контролюючого органу без звернення до суду [12].

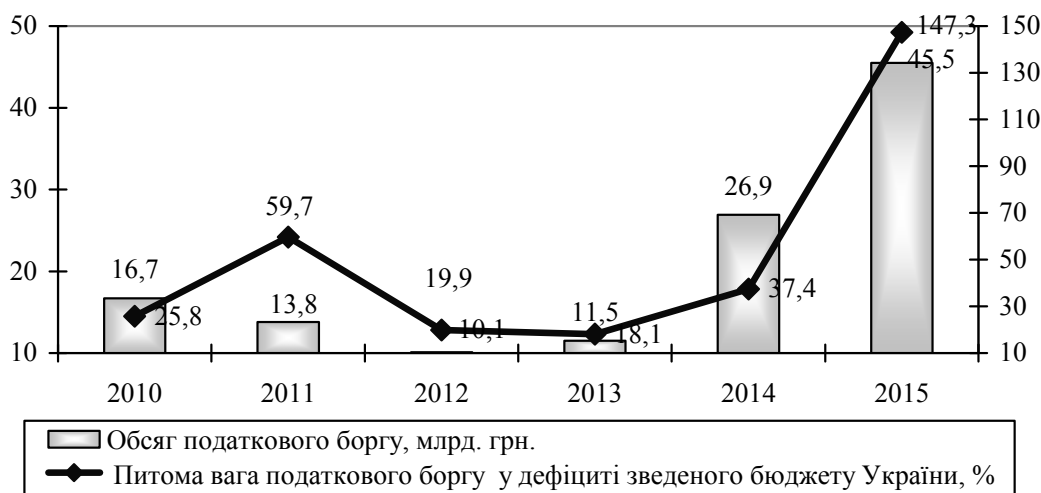

Рис. 4. Динаміка податкового боргу та його питомої ваги у дефіциті Зведеного бюджету України

[складено автором за даними [15, 2]]

ВИСНОВКИ

З метою здійснення діагностики стану та тенденцій розвитку податкового адміністрування було визначено теоретичний зміст дефініції «адміністрування податків (зборів, платежів)» та складові такої системи. Проаналізовано окремі елементи системи податкового адміністрування та виявлено їх недоліки. Наприклад, оцінювання реєстрації платників податків як невід'ємної частини податкового адміністрування продемонструвало наявність суттєвих вад у порядку взяття на облік юридичних осіб та фізичних осіб – платників податків, що підтверджується розбіжністю даних по кількості таких зареєстрованих суб'єктів господарювання у різних органах виконавчої влади. За результатами проведеного аналізу стану податкового обліку платників податків виявлено, зокрема, некоректність даних щодо кількості фізичних осіб – платників податків, які містяться в ДРФО, що свідчить про неякісний стан їх обліку в органах ДФС України. Дослідження стану прийняття та обробки органами ДФС України податкових декларацій (розрахунків) дозволило стверджувати про необхідність створення додаткових умов для платників податків у напрямку залучення їх до використання ІТ під час подання ними податкової звітності. Діагностика рівня погашення грошових зобов'язань, визначених за результатами податкового та митного аудиту, свідчить про наявність тенденцій до зниження вартісної результативності податкових перевірок, що є показником неефективного податкового контролю. Аналіз даних щодо податкового боргу засвідчив нагальність усунення недоліків у частині адміністрування податкового боргу, що усвідомлюють уповноважені органи виконавчої влади, які вже здійснюють відповідні заходи у цьому напрямку. Вирішення окреслених проблем та усунення виявлених прогалин у системі податкового адміністрування сприятиме оптимізації фінансових ресурсів, що формують централізовані фонди коштів.

Список використаних джерел

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]: // – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Офіційний веб-сайт Державної казначейської служби України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.treasury.gov.ua>.
3. Ten years of in-depth analysis on tax systems in 189 economies. Paying Taxes [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.doingbusiness.org/reports/thematic-reports/~/_media/WBG/DoingBusiness/Documents/Special-Reports/Paying-Taxes
4. Алексеєнко Л.М. Економічний тлумачний словник: власність, приватизація, ринок цінних паперів [українсько-англійсько-російський] / Л.М. Алексеєнко, В.М. Олексієнко. – Тернопіль: Астон, 2003. – 672 с.
5. Менеджерський словник: навчально-довідкове видання / [укладач Г.О. Колесніков]. – К.: ВД «Професіонал», 2007. – 288 с.
6. Большой экономический словарь [под ред. А. Н. Азрилияна]. – 4-е изд. доп. и перераб. – М.: Институт новой экономики, 1999. – 1248 с.
7. Житня І.П., Корецька – Гармаш В.О. Адміністрування податку на додану вартість в Україні: організаційні напрямки розбудови / І.П. Житня, В.О. Корецька – Гармаш // Наукові вісті Даліського університету. – 2010. – № 1 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals>
8. Крупка М.І. Система адміністрування податків в Україні: стан, проблеми та перспективи / М.І. Крупка, В.М. Кміть, Р.Ю. Паславська-Науковий вісник НЛТУ України. – 2016. – Вип. 26.2. – с. 217 – с. 223
9. Мельник В.М. Домінанти податків і оподаткування та забезпечення повноти їх дії: дис. д.е.н.: 08.00.08 / Мельник Віктор Миколайович. – К., 2007. – 444 с. – С. 176
10. Крисоватий А.І. Адміністрування податків в Україні: організація та напрями трансформації: монографія / А.І. Крисоватий, Т. Л. Томнюк. – Тернопіль: ВПЦ "Економічна думка ТНЕУ", 2012. – 212 с.

11. Журавлев А.А. Эффективность бюджетно-налогового администрирования / А.А. Журавлев // Экономист. – 2008. – № 6. – С. 75-83
12. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/print1433749904509397>
13. Офіційний веб-сайт Державної фіскальної служби України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/arkhiv/proekt--modernizatsiya-dps-ukraini/arkhiv/proekt--modernizatsiya-derj/podatkovui-blok/>
14. Звіт про результати аналізу стану виконання повноважень органами виконавчої влади щодо повноти обліку платників податків, затверджений рішенням Рахункової палати України від 1.12.2015 р. №10-6 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ac-rada.gov.ua/control/main/uk/publish/>
15. Звіти про виконання Плану роботи Державної фіскальної служби України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua>
16. Наказ Міністерства фінансів України «Порядок обліку платників податків і зборів» від 9.12.2011 р. № 1588 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1562-11>
17. Скаршевський В. І. Українське економічне диво 2015-го й «дива» 2016-го або Ще раз про руйнівну силу інфляції / В. І. Скаршевський [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://forbes.net.ua/ua/opinions/1413646-ukrayinske-ekonomichne-divo-2015>
18. Офіційний веб-сайт Національного банку України [Електронний ресурс]: // – Режим доступу: <https://www.bank.gov.ua/control/uk/index>
19. Лист Голові Державної фіскальної служби від 27.09.2016 р. [Електронний ресурс]: // – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua/uploads/redactor/files/%D0%9B%D0%B8%D1%81%D1%82.pdf>
20. Окреме доручення Міністерства фінансів України від 27.09.2016 р. № 11000-08/1117 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.profiwins.com.ua/uk/letters-and-orders/treasury/8620-1117.html>
21. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи» від 28 грудня 2014 року № 71-VIII [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/71-19>